# OBSAH

ÚVOD
Proč „znamenité ženy“? ..... 11

KAPITOLA I.
Mytické zakladatelky
*Libuše, Řepka, Vanda, Lybeď, Kazi, Tetka, Vlasta* ..... 15

Kristián: panenská věštkyně a přemýšlivý oráč ..... 15
Gallus Anonymus: záhadné počátky Piastovců ..... 20
Mistr Vincenty, řečený Kadłubek:
krakovská polobohyně Vanda ..... 23
Mnich Nestor: opomenutá Lybeď, dominantní Olga ..... 28
Kosmas: Kazi, Tetka, Libuše ..... 30
Přemyslovská pověst ..... 35
„O válce dievčiej“ (Kosmas, Dalimil, Alexandreida) ..... 44
Závěr ..... 55

KAPITOLA II.
Ludmila a Drahomíra
*Spoluzakladatelky českého státu*
*(sklonek 9. a počátek 10. století)* ..... 58

Původ kněžny Ludmily ..... 59
Ludmila regentkou přemyslovské domény ..... 65
Nevěsta Drahomíra ..... 70
Konflikt mezi Drahomírou a Ludmilou ..... 75
Drahomíra a Václav ..... 81

KAPITOLA III.
Pražský „dámský kroužek“
*Přibyslava, Střezislava, „coniunx egregia“, Dobrava, Mlada, Bia?, Sigrida (2. polovina 10. století)* ..... 89

Přibyslava, sestra sv. Václava ..... 92
Záhadná zbožná Střezislava ..... 95
Růže z trní: kněžna Dobrava a abatyše Mlada ..... 102

KAPITOLA IV.
Zachránkyně dynastie v časech prvního milénia
*Královna Emma a „selská kněžna“ Božena (80. léta 10.–20. léta 11. století)* ..... 112

Evropská rodina královny Emmy ..... 113
Od královské vdovy ke knížecí nevěstě ..... 118
Otázka rodinných dat tří Boleslavů ..... 122
Emma a Přemyslovci v krizové době na přelomu tisíciletí ..... 124
Slavný příběh: „O sedlčie knieni Boženě“ ..... 132

KAPITOLA V.
Zlatá síť. České kněžny, královny a princezny v 11. století
*Jitka, Adléta, Svatava, Judita z Grojče, Wirpirk, Eufemie, sestřenice Praxedis, přítelkyně Matylda Toskánská, Judita* ..... 140

Vznešený rod kněžny Jitky ..... 141
Únos líbezné panny Jitky ..... 145
Životní data a pražský dvůr kněžny Jitky ..... 149
Příbuzenský okruh kněžny Adléty; sestřenice Praxedis ..... 156
Přítelkyně Matylda Toskánská ..... 160
Moravské kněžny Eufemie a Wirpirk, rurikovské nevěsty ..... 167
Rodina kněžny a královny Svatavy ..... 173
Zlaté kodexy a princezna Judita (Jitka) ..... 175

KAPITOLA VI.
Dámský gambit. Kněžny a královny ve hře o trůn ve 12. století
*Královna-vdova Svatava, Richenza, Sofie, Adléta, Gertruda, královna Judita, Eliška, Alžběta, Helena* ..... 180

Dvě vdovy – Svatava a Wirpirk ..... 180
Manželský okruh princezen z Bergu ..... 188
Poutě kněžny Adléty ke svatým Štěpánovi a Václavovi ..... 193
Kultivované dámy Gertruda a Judita ..... 197
Bojovnice a „diktátorka“ Alžběta ..... 205

KAPITOLA VII.
Urozené a poddanské ženy v 11.–12. století
*Božetěcha, Přibyslava, Milejší, Bohatěj, Marie, Vojslava, Anežka z Potvorova, Čestibrana; Milica, Milena a další; žena z Běstviny* ..... 212

Svědectví ženských šperků: pohřeb „kněžny“ v Želénkách, kněžen z Kouřimi, ženy a děti v přemyslovské doméně, „marnivé“ dámy z Lumbeho zahrady, dívka z Vinoře ..... 213
Proměny manželství ..... 222
Vojtěšské manželské reformy ..... 225
Vlastnictví a kulturní činnost urozených dam ve 12. století ..... 231
Ženy v poddanském postavení ..... 240

ZÁVĚR
Ženy ve společnosti a v dílech církevních autorů ..... 246

Katalog českých kněžen a královen (do roku 1191) ..... 253
Počet (výčet) českých kněžen a královen (do r. 1191) ..... 259
Bibliografie ..... 260
Seznam vyobrazení ..... 281
Rejstřík ..... 285